

Jobb ma egy túzok – a madárvédelemben is számítanak a gazdákra

AT www.agrotrend.hu/innovacio/fenntarthatosag/jobb-ma-egy-tuzok--a-madarvedelemben-is-szamitanak-a-gazdakra

2017. június 08., csütörtök • 09:36

A túzokot mindenki ismeri, a közmondásból mindenképp. Mivel élőhelye egyben művelési terület is, ha nem vigyázunk, megeshet, hogy csak a szólás-mondásban él tovább. Az állomány védelmére program készül, amely számít többek között a gazdálkodókra és az agrártechnológia fejlesztőire is.

A túzokbarát gazdálkodás módszereinek, eszközeinek kidolgozását és elfogadtatását az Európai Unió Life programja is támogatja. A program osztrák–magyar kooperációban valósul meg. A munka egyik meghatározó hazai szereplője a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME). Králl Attila, a szervezet élőhelyvédelmi csoportvezetője a gazdák megnyerése érdekében előadást tartott [Mezőfalván, a szántóföldi napokon](#), amelyet figyelemmel kísért az agrotrend.hu is.

A túzok nagyon érzékeny faj, rendkívül rosszul tűri a zavarást – fotó: Imre Tamás

Az MME azon dolgozik, hogy egyértelműen, a számok nyelvén is kimutassa a természetvédelem és a gazdálkodás szoros kölcsönhatását. Ugyanis ami árt a természetnek, az visszaüt a gazdálkodásra is, és nem csak az élelmiszer-biztonság szempontjából. Azt szeretné elérni, ahogy az autók világában már piaci előnyt jelent az, ha környezetkímélő, az agrártechnológiában is legyen ilyenfajta szabályozás – így összegezhető az előadás fő üzenete. Lássuk a részleteket is!

Van, ahol a mezei veréb is a kihalás határán áll

- Az agrárgazdálkodás olyan területeken zajlik, amelyek egyben különböző élőlények élőhelyeül is szolgálnak, ezért igenis vannak a természetvédelemnek és a mezőgazdaságnak közös tennivalói – hangsúlyozta Králl Attila. A tudósok rendkívül sötét képet festenek az élővilág helyzetéről, ezt az európai tapasztalatok vissza is igazolják:

az agrárterületek madárvilága nagyjából 30 év alatt alaposan megcsappant.

Például a tövisszúró gébics és a mezei veréb Angliában és Hollandiában már lényegében a kipusztulás határán áll. A hazai mezőgazdasági területeken élő madarak összesített mutatója, az úgynevezett Farmland Bird Index pedig 2000 és 2010 között 35 százalékos csökkenést mutat. De nem csak a madarakra áll ez: a mezei nyulak állományában például az elmúlt 25 évben már 75 százalékos a veszteség. Olyan drámai méretű a változás, hogy egyes szakember szerint előbb-utóbb védetté kell nyilvánítani a fajt.

□

**Králl Attila: a tűzokat veszélyeztető mezőgazdálkodási mozzanatok kivédésére keresünk módszereket –
fotó: agrotrend.hu**

A természeti sokféleség leromlása – túl a veszteségeken – egyben fontos jelzés az adott terület környezeti állapotát jellemző faktorokról: a talaj állapotáról, a mikroklímáról, azaz csupa olyanról, ami egyben a gazdálkodás feltételeit is alapvetően meghatározza – emelte ki a szakember. Tehát

közvetlenül kihat a mezőgazdasági művelés sikerességére is.

Szemléltetésül azt hozta, hogy a beporzó rovarok mennyisége oly mértékben csökkent az elmúlt 20-30 évben, hogy már komolyan veszélyezteti az élelmezésben és a takarmányozásban fontos kultúrák létét.

Az okokról szólva elmondta: komoly kutatások vannak arról, milyen élőhelyveszteségeket okozhatnak a Vidékfejlesztési Program egyes támogatási formái, például az erőltetett szántóföldi művelésben tartás (belvíz vagy talajhiba esetén is), a szegélyek, mezsgyék, útszélek, földutak, árokpartok kiszántása. „Döbbenetes méretű” a gyepterületek csökkenése is – tette hozzá. Az a törekvés is hozzájárul, hogy megpróbálnak egy-egy területről minél nagyobb mennyiségű termést betakarítani. Hiszen ez nagyobb gépesítéssel, több műtrágyabevitellel és intenzívebb vegyszeralkalmazással jár. A szakember a klímaváltozást is a kiváltó okok közé sorolta.

- Sajnálatos módon a zöldítés nem hozott nagy áttörést. A legfontosabb agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetések hatásainak elemzése azonban azt mutatja, hogy lehet fékezni ezt a káros folyamatot. Épp ezért érthető, hogy a 2016–2020 közötti időszakban jóval kevesebb pénz jut a célzott és érdemi természetvédelmi hatással járó AKG-programokra.

A Jászság, a Fertő és a Tiszavölgyi-sík is felkerült a térképre

- A Madártani Egyesület közreműködésével sikerült elérni, hogy a magas természeti értékű területek (MTÉT) térképére legutóbb felkerült három térség is. Tehát most már a Jászságban, a Fertőn és a Tiszavölgyi-síkon is igényelhetők célzott természetvédelmi támogatások.

**A tűzokszámot sikerült felvinni 1400–1500-ra, ezzel ez egész Közép-Európában a legnagyobb állomány –
fotó: Horváth Tibor**

- A gazdálkodókkal való közös munkánk nagyon fontos állomása a tűzok határon átnyúló védelme Közép-Európában elnevezésű program – jelentette ki. Célja a Kárpát-medencei tűzokállomány hosszú távú megőrzése. Nagyon érzékeny faj, rendkívül rosszul tűri a zavarást. Ha egyszer felriasztják a fészkeről, nagy a valószínűsége, hogy nem megy vissza, de ha kétszer is megtörténik, akkor egészen biztosan elriad. A 80-as évek 8-900-s tűzokállományát sikerült felvinni 1400–1500-ra, ez egész Közép-Európában a legnagyobb. A partner Ausztriában található a második legnagyobb populáció. Szlovákiában néhány tucat tűzok él, Németországban még ennyi sem. Tehát Magyarország felelőssége kimondottan nagy – hangsúlyozta.

A program elemeit ismertette elmondta: az áramszolgáltatókkal közösen a föld alá helyezik a kiemelt tűzokéllőhelyeken futó elektromos légvezetéseket, hogy elkerüljék a nekirepüléseket. A róka- és a borzállomány, valamint a varjufélék okozta károk mérséklése érdekében pedig „fenntartható vadgazdálkodást” folytatnak a nemzetipark-igazgatóságok és a vadásztársaságok közreműködésével. Igyekszenek kivédeni azt a fajta zavarást is, amelyet akár a turizmus, akár a területen zajló egyéb mozgólódások jelentenek.

A szakemberek szóhasználata szerint esernyőfajról van szó, tehát

ha a tűzoknak segítünk, egy csomó földön fészkelő egyéb madárfajt is megóvunk.

Mit tehetnek a gazdálkodók?

- Nagyon számítunk a gazdálkodók és a gazdálkodókat technológiával ellátó cégek közreműködésére, együttműködésére – szólította meg a hallgatóságát. A madárbarát gazdálkodás módszereit, eszközeit szeretnénk velük együtt kifejleszteni, tesztelni. A tűzokot veszélyeztető mezőgazdálkodási mozzanatok kivédésére keresünk módszereket, ugyanis

a technológia elszállt, nagyon itt hagyott minket, természetvédőket.

A természetvédelem eszköztára nem tart lépést az agrártechnológia fejlődésével. Például egy nagy teljesítményű, gyorsan haladó kaszagépre szerelt vadriasztó láncot hatástalan, nincs esélyük a földön fészkelő madaraknak az elmenekülésre. Hosszú távon azt szeretnék elérni, hogy

***az agrártechnológiában is jelentsen piaci előnyt, ha egy megoldás „természetbarátibb”,
környezetkímélőbb, ahogy ez az autók világában már megvalósul***

Az agrotrend.hu megkérdezte, visszajelzéseik szerint milyen a gazdálkodók hozzáállása a természetvédelmi kérdésekhez. Králl Attila elmondta, alapvetően pozitív visszajelzéseket tapasztaltak. Nagyon jó például a tájékoztató kiadványaik fogadtatása.

- Egy negatív példát azért hadd mondjak! 2015-ben, amikor kimaradt az agrár-környezetgazdálkodási támogatás, egy kutatócsoport bevonásával megvizsgáltuk, melyek azok az előírások, amiket a gazdálkodók akkor is betartanak, ha nincsen hozzá támogatás. Magyarán: mennyire működik az AKG-programok szemléletformáló része. Azt az eredményt kaptuk, hogy nemigen. Így ezen a területen még sok tennivaló van – mondta el.

MME azon dolgozik, hogy egyértelműen, a számok nyelvére fordítva is kimutassa a természetvédelem és a gazdálkodás szoros kölcsönhatását. Ugyanis ami árt a természetnek, az visszaüt a gazdálkodásra is, és nem csak az élelmiszer-biztonság szempontjából. Ha ez meglesz, akkor a szemléletformáló hatás is nagyobb lesz – nyomatékosította.

agrotrend.hu / P.G.